

سیدی، آبیار، عزتی و... با آثار تاریخی و جنایی به شبکه نمایش خانگی می آیند

پلتفرم؛ همان همیشگی‌ها

محمدحسین سلطانی خبرنگار

خلق یک اثر هنری خوب به هیچ عنوان نه تنها یک جریان هنری نمی سازد بلکه کارنامه سسازنده آن اثر را هم بری از خطا نمی کند. ماجرا درباره نمایش خانگی ایران تا پیش از سال ۱۴۰۳ همین است. تمام صنعت پر سروصدای نمایش خانگی تا پیش از سال گذشته تنها متکی به تک اثر هایی بود که می آمدند و دیده می شدند ولی جریانی در اقبال نسبت به نمایش خانگی نمی ساختند اما از ۱۴۰۳ داستان فرق کرد. وقتی مخاطب به «افعی تهران» و پس از آن «در انتهای شب» اقبال نشان داد و یک پلتفرم دیگر هم در رقابت با فیلمو قرار گرفت، دیگر ماجرا درباره یک اثر و دو اثر خوب نبود. موج مخاطب جذب شده به نمایش خانگی نوید توسعه یک صنعت را می داد. صنعتی که حالا بیش از هر زمان دیگر بیم و امیدهای زیادی درباره آینده آن وجود داشت.

اوایل نیمه دوم سال ۱۴۰۳ رقابت میان پلتفرم های نمایش خانگی از ۳ به ۴ پلتفرم رسیدو اکثریت آثار جنایی شدند. کم کم نمایش خانگی به دام تکرار افتاد. جریان صعودی نمایش خانگی سینوسی شد و دوباره ریزش مخاطب را تجربه کرد. دلیلش واضح است. مخاطب برای تنوع به سراغ نمایش خانگی آمده و تکرار آفت این تنوع است. زمستان ۱۴۰۳ باز هم رونق به نمایش خانگی بازگشت. از یک طرف «ازازیل» و «آبان» و از طرف دیگر «جان سخت» و «تاسیان» میزان بازدیدشان نجومی شد. اگر بخوانیم از عملکرد نمایش خانگی یک معادل بگیریم، پلتفرم ها در جذب مخاطب بسیار خوب و جالب توجه کار کردند اما در تنوع آثار معمولی بودند. حالا همه چیز به ۱۴۰۴ کشیده شده است، سالی که برای اولین بار پلتفرم های اصلی برنامه سالنامه شان را اعلام کردند.

نوروزی که تازه نیست

نوروز ۱۴۰۴ پلتفرم های نمایش خانگی بی سروصدا، روی آنچه در سال قبل کاشته بودند، تمرکز کردند. «تاسیان» در نوروز به قسمت هفتم رسید و ۱۵ قسمت تا پایانش مانده. «جان سخت» به قسمت های ۱۳ و ۱۴ رسید و ۵ قسمت دیگر به پایان می رسد. نماوا هم «ازازیل» را ادامه می دهد و «آبان» هم هنوز مخاطب خودش را دارد. همه این اتفاقات یعنی تا پایان بهار، به جز سه یا چهار اثر جدید، دیگر خبری از سریال تازه نخواهد بود. با این حال یک نکته جالب توجه در این بین وجود دارد. پلتفرم ها کم کم متوجه ایراد اواسط سال ۱۴۰۳ شده اند و به تنوع روی آوردند. سه اثری که احتمال می رود در اردیبهشت و خردادماه منتشر کنند – به جز یکی – باقی آثار غیرجنایی اند. «سوشون»، «بامداد خمار» و «وحشی» سه اثری هستند که احتمال می رود در بهار امسال منتشر شوند.

با جنایی می سازیم یا تاریخی – عاشقانه

وضعیت تغییر در آثار نمایش خانگی چندان هم محصول بازخورد مخاطب نیست. به عنوان مثال «سوشون» یک سالی می شود که از ساختن گذشته «بامداد خمار» هم نزدیک به ۷ سال است. بین تهیه کنندگان مختلف در فرایند پاس کاری مانده. این یعنی سریال های پرهزینه پلتفرم ها که حاصل سود دوران کرونا ی پلتفرم ها هستند، حالا به جریان پخش نزدیک می شوند. در میان آثار نمایش خانگی که در یکسال اخیر در دست ساختند، «وحشی» باز هم از ژانر جنایی است. ماندن در میان دو گونه از سریال یعنی جنایی یا تاریخی از یک طرف نوید خوبی برای مخاطبان است و از طرف دیگر نشان دهنده فاصله میان سینما و نمایش خانگی است. از یک طرف جریان سینما از کمدی فاصله نمی گیرد و عملاً هیچ اثر جنایی ای روی پرده نیست. از طرف دیگر نمایش خانگی از کمدی تهی شده و تنها آثار کمدی یا طنز حال حاضر پلتفرم ها، «میزی» و «نیمه شب» که هیچ کدام در فرمت سریال قرین نمی گیر. به نظر می رسد نزدیک ترین کمدی به نمایش خانگی «اجل معلق» است که اگر قرار باشد به امسال برسد قطعاً نیمه دوم سال باید منتظر آن باشیم.

چه خبر از سریال ها؟

از میان آثاری که قرار است در چند ماه آینده منتشر شود، اولین آثار «وحشی» است. سریال هومن سیدی که تابستان امسال کلید خورد و پس از حدود ۹ ماه فیلمبرداری به پخش رسیده است. سریالی که سیدی پس از «قورباغه» اش توانست مخاطب جدی آثار خود را پیدا کند با «وحشی» به سریال یک اثر جنایی دیگر رفته است. سریالی که نقش اصلی آن را جواد عزتی بر عهده دارد و بازیگر مقابلش فرصت و یاس ها را به امید و پیروزی تبدیل می کرد.

پشت بیسیم هنوز صدای آوینی است

ادامه از صفحه ۱

آری؛ ما خرازی و سستاری و چمران و متوسلیان و بروجردی و همت و کاظمی و باکری و زین الدین ها دیده ایم.

این روزها که مقتدای حکیم و جانپناز ما در وسط معرکه، یک تنه ایستاده است و وطن صدای «هل من ناصر» اورا می شنویم، اگر راوی روایت فتح در میان ما بود، به جای حسرت و غین و دریغ، به جای دست روی دست گذاشتن و چه کنم چه کنم کردن های منفعلانه، تهدیدها را به فرصت و یاس ها را به امید و پیروزی تبدیل می کرد.

اعتراض جهانی به سکوت نمایشگاه بولونیادربارهٔ کودکان فلسطینی

نمایشگاه کتاب بولونیا یکی از معتبرترین و بزرگ‌ترین نمایشگاه‌های کتاب کودک‌ونوجوان در جهان است که هر ساله در شهر بولونیای ایتالیا برگزار می‌شود. این نمایشگاه به‌طور ویژه به ناشران، نویسندگان، تصویرگران، مترجمان و سایر فعالان صنعت نشر کودک‌ونوجوان اختصاص دارد.

پس از پایان این دوره نمایشگاه، انجمن ناشران حامی فلسطین بیانیه‌ای در اعتراض به سکوت نمایشگاه کتاب بولونیانسبت به مسئله فلسطین و نسل کشی کودکان غزه منتشر کرد. «ناشران برای فلسطین» یک گروه همبستگی جهانی متشکل از بیش از ۵۰۰ ناشر است که از عدالت، آزادی بیان و قدرت کلام متکوب در همبستگی با مردم فلسطین دفاع می‌کنند.

نکته‌ای که موجب اعتراض هزاران فعالان حامی حقوق مردم فلسطین در جهان شده این است که نمایشگاه کتاب بولونیا به‌عنوان بزرگ‌ترین و قدیمی‌ترین نمایشگاه تجاری نشریات کودک در جهان در اعتراض به خشونت‌های هولناک مداوم علیه کودکان فلسطینی اظهارنظر نکرده است.

نگار جواهریان است، عز تی ۱۵ سال قبل در «آفریقا»، نخستین فیلم بلند سیدی همکاری داشته و جواهریان ۱۱ سال قبل در فیلم «اعتراقات ذهن خطرناک من»، سومین فیلم بلند سیدی ایفای نقش کرده است. جواد عزتی، نگار جواهریان، احسان امانی، علیرضائانی‌فر، مهدی صباغی و محمدصابری از جمله بازیگران سریال «وحشی» هستند. «وحشی» قرار است یکشنبه هفته آینده (۲۴ فروردین) از پلتفرم فیلم‌نت منتشر شود.

به جز «وحشی» باقی آثاری که قرار است برای نمایش خانگی منتشر شود، از گمانه‌زنی فراتر نمی‌رود. «سوشون» دیگر اثری است که پخش کردن تیزرهایش را از اسفندماه سال گذشته آغاز کرده اما هنوز مشخص نیست چه زمانی به پخش می‌رسد اما با توجه به پخش فصل دوم «ازازیل» به نظر نمی‌رسد این اثر به اواسط بهار ۱۴۰۴ برسد. بهنوش طباطبایی، میلاد کی‌مرام، آزاده صمدی، مجید صالحی، تران پروانه، سام درخشانی و... از جمله بازیگران «سوشون» هستند. فیلم‌نامه این سریال براساس رمان مشهور «سوشون» نوشته سیمین دانشور به نگارش درآمده است. البته «سوشون» تنها اثر اقتباسی نمایش خانگی برای بهار امسال نخواهد بود.

بعد از «سوشون»، «بامداد خمار» دیگر اثری است که ممکن است در بهار امسال منتشر شود. «بامداد خمار» هم در کنار «سوشون» از آثار اقتباسی آینده نمایش خانگی است. سسریال «بامداد خمار» به کارگردانی ترکس آبیار اثری اقتباسی از رمانی به همین نام نوشته فتنه سیدجوادی (پروین) است که در دهه ۷۰ منتشر شد. این رمان در زمان انتشار طرفداران بسیاری داشت و به‌عنوان یکی از پرفروش‌ترین رمان‌های معاصر ایران شناخته می‌شود. «بامداد خمار» احتمالاً اثر بعدی پلتفرم شیدا پس از سریال «آبان» خواهد بود و با توجه به کمتر از ۱۰ قسمت ماندن از سریال «آبان» احتمالاً بامداد خمار به اواخر بهار خواهد رسید.

سریال های مبهم زیادیند

به جز سه اثری که هومن سیدی و ترکس آبیار آن را ساخته‌اند باقی آثار نمایش خانگی بسیار دور از پخشند. «هزار و یک شب»، «جادوی سفید»، «محکوم» و «برتا» از دیگر آثار نزدیک به پخش در نمایش خانگی اند. آثاری که ساخته مصطفی کبیایی، آیدا پناهنده، علی مردانه و امیرحسین ترابی از سازندگان این آثارند. آثاری که به نظر باز هم رقابت میان فیلمو و فیلم‌نت را داغ خواهند کرد و در نیمه دوم سال ۱۴۰۴ شاهد رقابت میان این دو پلتفرم خواهیم بود.

نکته جالب درباره آثار مبهم نمایش خانگی اقتباسی بودن یکی از این آثار یعنی «هزار و یک‌شب» است و تاریخی بودن دو اثر یعنی «هزار و یک‌شب» و «جادوی سفید» است. به جز این‌ها «برتا» به عنوان دنباله خون سرد قرار است ساخته شود و اخبار تولید آن یک‌سالی است که منتشر شده. سریال «محکوم» هم اولین سریال

مردانه است که قرار است اثری شبیه به «زخم کاری» باشد.

شو‌ها با جنجال می آیند

جدای از سریال‌ها، برنامه‌هایی هم هستند که قرار است در سال ۱۴۰۴ پخش شود. بر خلاف سریال‌های نمایش خانگی که در نوروز چندان به‌روزرسانی نشدند، شو‌های نمایش خانگی مفصل خود را برای نوروز آمده کردند. از «عالیجناب» و «مافیا دن» گرفته تا «رینگو» و «صداتو». با این حال نامه‌ایی که آثارشان منتشر نشده بسیار از منتشر شده‌ها چشمگیر تر است. در میان شو‌های منتشر نشده نمایش خانگی جدی‌ترین اثر «کارناوال» است، برنامه‌ای که پس از «خندوانه» قرار بود رامبد جوان برای فیلم‌نت بسازد و بدل به یکی از آثار پر رنگ نمایش خانگی شود. رنالتی‌شو «بازمانده» به کارگردانی سعید طالبی مراحل پیش تولید را در یکی از جزایر کشور سپری کرده و ضبط آن آغاز شده است.

سیامک انصاری که سابقه اجرای فصل اول رنالتی‌شو «جوکر» و «صداتو» را در کارنامه خود دارد، مجری رنالتی‌شو «بازمانده» خواهد بود. همچنین جواد نوروزبیگی؛ تهیه‌کننده مطرح سینماهدایت اجرایی این پروژه را به عهده دارد. معین زندی، پوری پورسرخ، الهه منصوریان، احسان روزبهانی، جواد کاظمیان و سیلوش خیرایی از چهره‌هایی اند که در این مسابقه حضور دارند. دیگر شرکت‌کننده‌های این مسابقه به‌زودی اعلام خواهند شد.

بعد از «بازمانده» دیگر رنالتی‌شوی در انتظار ساخت، «شاه گل» است، اثری که قرار است فصل دوم «گل یا پوچ» باشد. رنالتی‌شو «گل یا پوچ» به کارگردانی نیک یوسفی و تهیه‌کنندگی علی اسدزاده و اجرای مهران مدیری در قالب ۱۲ قسمت از پلتفرم فیلمو پخش شد و استقبال بسیار زیادی را در پی داشت. با توجه به استقبال بالا از این مسابقه و تمایل مردم نسبت به ساخت فصل دوم آن، از سازندگان انتظار می‌رود تا مقدمات ساخت سری جدید را تدارک ببینند و علاقه‌مندان به آن را دوباره به وجد بیاورند. با تمام این تفاسیر اگر با توجه به اخبار، «کارناوال» به پایان فروردین برسد، به مهم‌ترین شوی چند سال اخیر نمایش خانگی تبدیل خواهد شد. بر اساس اخبار منتشر شده «کارناوال» قرار است ادامه «خنداننده شو» را در دل «کارناوال» داشته باشد.

همین شفافیت را در یابید کافی است

سوای آثار سریالی و شو‌ها، به نظر می‌رسد پلتفرم‌های جدیدی هم وارد جریان نمایش خانگی می‌شوند. اگر گمانه‌زنی‌ها به حقیقت بدل شود، سه پلتفرم جدید وارد جریان نمایش خانگی خواهند شد، البته با توجه به ۱۷ پلتفرم جدی که اخباری را از ساخت آثارشان منتشر کردند و تنها یک پلتفرم وارد جریان شد، به نظر نمی‌رسد این پلتفرم‌ها در بهار ۱۴۰۴ آثارشان منتشر شود.

جدای از آثار منتشر شده در نمایش خانگی، دیگر نکته مهمی که از آثار پلتفرمی در سال ۱۴۰۴ مورد انتظار است، شفافیتی است که به نظر می‌رسد آثار نمایش خانگی از آن‌ها دور هستند. به شکلی واضح، آثار نمایش خانگی در چند سال اخیر کیفیتی قابل بررسی پیدا کرده و حضور «آکتور» و «در انتهای شب» در جشنواره‌های جهانی نشان از کیفیت این آثار دارد. با این حال ساختار این پلتفرم‌ها و سبک آن‌ها هنوز هم در حد و اندازه‌های پلتفرم‌های بین‌المللی نیست. مهم‌ترین مسئله این پلتفرم‌ها شفافیت است. برخلاف شکل و شمایل پلتفرم‌هایی چون نتفلیکس و پلتفرم عربی «شاهد» که آمارهای مخاطبان‌شان را به‌صورت هفتگی و ماهانه منتشر می‌کنند، پلتفرم‌های ایرانی خودشان را در جریان شفافیت نمی‌اندازند و آمارها را جز در گفت‌وگوها و آن هم به‌صورت سربسته مطرح نمی‌کنند. این در حالی است که این اتفاق، هم برای مخاطبان ایجاد اعتماد می‌کند و هم مخاطبانی که اشتراک خریدند به حقوقشان به عنوان مخاطب می‌رسند و متوجه معنای دقیق این جمله که «رکورد تماشای فلان اثر شکسته شد» می‌شوند. با تمام این تفاسیر پلتفرم‌های نمایش خانگی هنوز دچار تزلزل نشده‌اند و به نظر می‌رسد روند فعلی حداقل مخاطب را برای آن‌ها ناگه دارد. پلتفرم‌هایی که با وجود اعلام برنامه‌های کلی در حال ساخت‌شان هنوز اخبار جزئی از آثار جدید خود نمی‌دهند و یکی از دلایل این اتفاق می‌تواند همین عدم ساختار منسجم در پلتفرم‌ها باشد. سوای این‌ها، فقر تنوع ژانر هم در آثار نمایش خانگی مشهود است. این استدلال که آثار اصلی پلتفرم‌های جهانی روی آثار جنایی است چندان از کسی پوشیده نیست، با این حال، به‌قدری درصد این آثار در حال بالا رفتن است که پس از مدتی برای مخاطبان ایجاد زدگی خواهد کرد و مخاطبان را از آثار نمایش خانگی دور می‌کند. این دقیقاً همان اتفاقی است که برای آثار سینمایی افتاد و شاهد کاهش مخاطبان کمدی‌ها شدیم. از طرف دیگر، کیفیت آثار نمایش خانگی هم در این بین اهمیت دارد. نمایش خانگی از حیث کیفیت در حال پیشرفت است اما آثار بی‌کیفیت بسیاری هم دارد. مخاطبی که سال‌هاست با آثار نمایش خانگی آجیدیه شده و به آن سطح از کیفیت عادت کرده، کش دادن‌های رایسوم در پلتفرم‌های ایرانی را درک نخواهد کرد و رکورد تماشای آثار به شدت کاهش پیدا خواهد کرد و با آن‌ها مقایسه خواهد شد. مخاطب در تنوع هم به پلتفرم‌های غربی توجه خواهد کرد، تنوعی که به نظر می‌رسد پلتفرم‌های داخلی در حال نزدیک شدن به آن هستند اما تا حدود مطلوب، به نظر فاصله‌ای جدی دارند. در این بین آنچه اهمیت دارد، تلاش برای ذائقه‌سازی و ساختن آثار کوتاه اما با کیفیت است. تجربه چند سال اخیر پلتفرم‌های نمایش خانگی نشان داده حتماً نیاز نیست یک پلتفرم سریالی بلند با بیش از ۲۰ قسمت بسازد تا دیده شود، اتفاقاً آثار جذاب چند وقت اخیر آثاری با کمتر از ۱۵ قسمت بودند که این نشان از هوش بالای مخاطبی دارد که دیگر آب بستن را تاب نمی‌آورد.